

downey, landès odoung, odouè (Rohlf, *Le Gc.*, § 419, p. 110). Seria doncs UNEDONOSAS 'arboçoses, arboçars' > *Lezono(s)as*, aviat reduït a *Lezonoas* (a. 839) i després amb *-v-* intercalada (cf. *La Bedoga, alosa/alova/ALAUDA, Espluguins* > *Espluvins* etc.), i amb *Les-* interpretat com article.

Cert que l'arboç és una planta que prospera molt més en comarques més orientals i a les properes a la costa. Però justament és un fet toponomàstic observat, que els fitònims queden més sovint estereotipats allà on la planta ja és rara, o allà on tot just comença a trobar-se-n'hi exemplars i no abans (recordem els fets assenyalats de *Pineda, El Boix, La Vola, El Teix* i molts més). Vaig preguntar a Oliana si hi havia arboços i la resposta era força negativa: «no, només en sé alguns a l'extrem NO. del terme, prop del Castell» (1956; les *Anoves* és al N.). Però a Gavarra, que és ben prop d'Oliana, i encara un poc més S., enfront i altra banda del Segre, sorgí en l'enq. el nom *Costa dels Arbocers*; i l'inf. m'explicà «ací se'n fan molts, a la tardorada» (1957); a la Guàrdia de la Conca, anotem un «Clot de les Arboceres»; també vaig anotar-ne un parell de casos a Ribagorça. No era vàlid, doncs, aquest escrúpul.

És possible que d'aquest mateix ètímon sigui derivat un antic NL veí, amb afegit del sufix col·le. *-ALE*. *Annoual* consta en un doc. d'Organyà a. 1087 (*BABL VIII*, 534): situat vagament per aquests llocs, potser ja en te. de Figols; ja apareix, uns pocs anys abans, entre els docs. d'Organyà, l'a. 1065: «in valle Figuls---a parte or., in monte Clerano, de mer. in monte Napeta, de occ. in flumen Segre, de parte vero circi in *Annovalle*» (*BABL VIII*, 436); també en un doc. de 978: «in valle Ficulense --- afr. Segre --- *Annovalle*» *Urgellia II*, 176.5. Era doncs a l'esq. del Segre, com *Les Anoves* (per tant no pensem en Aubàs que és a l'O. del riu); i com que Figols no és més que a uns 10-12 k. de les *Anoves*, havia de ser prop d'aquest poble; encara que si «circi» és exacte no s'hi pot identificar; ¹ podria ser-ne un derivat, amb nova sufixació col·lectiva. Es deu identificar amb una pda. *El Noval* que vaig recollir a l'enquesta de C. de Nargó (xviii, 61.20) situat al S. del Riu de Canelles i cap a Turp. La forma moderna és la provinent del ll. *NOVALE* 'artiga'. Sembla que les formes de 978 i 1087 siguin aquest mateix mot, però contaminat pel de *Les Anoves*.

¹ Quan vaig fer l'enq. allí, l'any 1956, *Les Anoves* estava ja colgat per la Tolla del Segre; a falta de la parròquia vaig pujar al NE. i la vaig fer en un gran i antic mas, de nom singularment semblant: *Ortonoves* (a *ortonóbes*) (xviii, 56, 5°01'x42°07'). On sembla haver-hi un nom de formació paral·lela al de *Les Anoves*, però format amb *artó* (cf. l'article *Artedó* i *Hortons*) + *-o(s)as*.

Anquella, V. Anc- Anroig, V. Roig

ANS

Nom d'un llogaret de la Cerdanya central. Que ja apareix a l'Acte de C. SdUrg., a. 839, en la forma *Han-*

si. Pau Vila (en *La Cerd.*) l'identificava amb *Les Pereres* te. Queixans, cosa que ja aniria bé amb l'ordre en què figura en l'Acte de 839 (Pujol, núm. 184). Sembla que coincideixi, també, amb un nom que almenys hi ha de ser molt pròxim, si bé ja dellà el límit dels Estats, i que Alart anomena *Casa d'Ans* (en Cerd.) (*Not. Hist. Comm. Rouss.* i, 69); si bé, el mapa al 100.000 posa *Cazesdans* ja en te. Sallagosa; i jo vaig anotar «*Cases d'Ans*», junt amb Martret, a Er (xxiii, 9.12). Deu ser el citat, vora Llívia, en els docs. següents: «in valle Cerd., in suburbio Livienne, in ape. de *villa Annos*» a. 875 (Abadal, *Eixalada*, 145); «in *Annes*» a. 950 (Abadal, ib. 177); *Ans* 1063 (Alart, *Cart. R.* 68); *Ancza*, en les dades de Delcor (segona meitat S. xiii), que, sense identificar-ho, es pregunta «*Ans = Les Pereres?*» (*Sefarad* 1966, 32-35).

És ben difícil que jo i els altres no fem confusions, vist que dins Cerdanya hi ha tres o quatre, noms quasi idèntics, però més o menys separats.

ETIM. És fàcil pensar en el NP germ. *Anso* o *Ansi* (Först. 120, 121); *Anso* (*AGIt* x, 361, i Bruckner, 224); *Bidefol d'Ans*, castell de la Dordogne, prop Corrèze; d'on els NLL toscans *Ansolli*, i *rio di Rigansi* (Pieri, *Top. Arno*, 202); però crec que no: perquè, d'una banda, la gran majoria d'aquests noms monosíl·labs cerdans són pre-indoeuropeus, i de clar parentiu bascoide; i també perquè la fixesa del nexa *-ns* o *-ncz*, en totes les mencions apunta més aviat a una etimologia bascoide. I n'hi ha una de ben apropiada a aquest paisatge pastoral i ramader: en basc *antzu* 'fructífer, estèril', 'anyell o ovella que no han procreat' (Mitx., *Apell.*, § 69), i també la 'cabra'. Salvant la possibilitat que en alguns dels quasi homònims de la banda ponentina hi hagi quelcom de diferent en tot o en part.¹

En tot cas distingim-ne d'altres que s'hi podrien confondre. Un que és cap a la batllia de Bellver: «*Anso*, Monteliano, Tellone ---», i en el mateix doc. «*Adraén*» a. 835 (*Cart. Tavèrnoles*, 28.1 i 2). D'altra banda, un *Anes* pròxim, però a l'altra banda del Segre, i amb *-nes* (en tot cas, a distingir de *Anàs/Nas* de l'art. supra); *vila Anes* any 1073 vora Bellver (Serra V., *Pi-nós Mtp.* III); *Anes* a. 1215, junt amb *Tolze* (*Cart. Tavèrnoles*, 202.17). A Meranges em citen *ánas* com un poblet, entre Ordèn i Talltendre; i a Prullans mateix m'ensenyen la *Coma d'Anas* com un afl. de la Torrentera de Prullans (viii, 161). D'aquest tinc documentació de 1073 i 1215; i Ponsich el troba a Prullans des de c. al S. x. Convé també prevenir contra la possible confusió amb un parònim del Fenolledès: «*villa Anes* in comitatu Fenolliotense» doc. de 1071 p. p. *Marca Hi.* col. 1008; Pere Vidal creu que era Lesquerde (cº de Sant Pau de Fenolhet), cf. Salow, p. 272.

¹ Com a derivat d'aquest grup bascoide, amb el sufix pre-romà *-ui*, citem breument un antic NL *An-sui* de la baixa Vall d'Àneu: *Ansuy* llog. de la vall de Baiasca, *Spill* de Castellbò (a. 1518), fº 114vº i 124vº; els homes de Baiasca pagaven tres lliures anyals al rei per les *Comes d'Ansuy*, segons el capbreu de Rialb, a. 1605, fº 83rº.